I. évfolyam. Arad, 1886 Juliushó 5. Hétfő. 184-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyóson.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 f.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Arad, julius 4.

Szegény Irland valószinüleg ujra hozzá kezdhet a lemondás nehéz erényéhez.

Az angol választásokról eddig érkezett tudósitások csaknem kétségtelenné teszik, hogy a home-rule s vele Gladstone elbukik.

Az angol conservativizmus diadalt ül, de ennek a diadalnak nem fog örülni Anglia.

A legnehezebb válság magvait hintik el mindennap, amelyen a Gladstone ellenei ujabb kerületeket hóditanak.

Gladstone valóban a meggyőződés martyromságával vonul majd vissza a kormányelnöki székről.

Együtt bukik véle a szegény Irland is. Irland, mely eddig csendes volt, mert remélt.

Ki tudná megmondani azonban most, hogy a csalódott Irland nem fog-e ismét a tőr és a dynamit politikájához fordulni?

Tisza Kálmán miniszterelnök ma délután három heti tartózkodásra Gesztre utazik.

Középiskoláinkról. A budapesti lapok egy könyomatu lapnak felülve, példátlan dolgokat emlegettek középiskoláink állapotáról a Klamarik János dr. osztálytanácsos körutjának alkalmából. Erre a hiob-postára aztán ékes kifakadásokban adtak viszhangot az aradi ellenzéki lapok is, s külömbnél külömb jelzőkkel titulálták Trefort minisztert és a kormányt. Szokás szerint. Hogy azonban ez a rosz szokás milyen felesleges dolgot müvelt ezuttal is, arra nézve adjuk a „Nemzet“ következő sorait, melyek illetékes helyről erednek:

Egy helybeli könyomatu lap nyomán, több lapban dr. Klamarik János osztálytanácsosnak nemrég végbement körutjáról közlemény jelent meg, melynek egyes szavai igazak ugyan, de a stilizálás nagyobb mérvü általánositási rectificatiót igényelnek. Áll az, hogy dr. Klamarik itt-ott középiskolákat talált, melyeknek épületei a szerényebb követelményeknek sem felelnek meg, máshol pedig a felszerelés a szó szoros értelmében gyarló, nehány középiskolában oly tanárok is találkoznak, kik nem felelnek meg sem a törvény, sem a paedagogia követelményeinek, de e hiányok oly nagy mérvben, miként az az emlitett közleményben történt, nem általánosithatók s együtt egy intézetben ritkán fordulnak elő, arról pedig, hogy kerek számban száz (100) tanár nyugalmaztatását vagy eltávolitását fogja az osztálytanácsos követelni, ily formában szó sincs, mert amennyiben itt-ott meg nem felelő tanárok vannak, ezek legnagyobb részt nem a közoktatásügyi miniszter kinevezésétől függnek s a szabályszerü tanképesitésük hiányának vagy éppen képtelenségüknek constatálása bővebb megvizsgálást igényel. Ellenben áll az is, hogy az országnak már sok középiskolája a követelmények szinvonalán áll s a legtöbb középiskola fenntartója a legnagyobb buzgósággal iparkodik a hiányokon segiteni.

E sorok után talán felesleges is megjegyeznünk, hogy a két aradi ellenzéki lapban ez ügyre vonatkozólag ma megjelent ideges czikkek nem tekinthetők egyebeknek, mint hatásra számitott — vasárnapi kirukkolásoknak.

Ő felsége és az orosz czár találkozásáról. A minduntalan felmerülő hirekkel szemben, melyek szerint a királynak találkozása lenne jövő őszszel az orosz czárral, — a „Bud. Corr.“ a leghatározottabban kijelenti, hogy erről illetékes helyen mitsem tudnak, és hogy a két uralkodó találkozása az idénre még tervbe sem volt véve.

A ref. középiskolák állami segélyezése ügyében szombaton ismét értekezlet volt a közoktatási miniszteriumban. Jelen voltak Trefort közoktatásügyi miniszter elnöklete alatt: Tisza Kálmán miniszterelnök, mint a dunántuli egyházkerület főgondnoka. Keményi Gábor br. közmunka és közlekedési miniszter, mint az erdélyi egyházkerület főgondnoka, Tanárky Gedeon államtitkár, Szász Károly püspök és Klamarik János dr. osztálytanácsos. Az értekezlet azzal foglalkozott, hogy tekintettel a pénzügyi helyzetre, mennyire reducálhatók az egyetemes convent kivánalmai? Az eredmény az volt, hogy befektetésekre és beruházásokra forditandó egyszersmindenkori segélyezés fejében három évre megosztandólag legalább 930,000 frt szükséges; az egyes iskolák évi segélyezésének összegénél pedig csakis csekélyebb reductio tehető az által, hogy egy-két középiskola, mint nem állami fontosságu, saját erejére utasitandó.

Nehány szó a középiskoláról.

E czim alatt a „Budapesti Szemle“ legutóbbi kötete közli a közoktatásügyi miniszter tollából a következő nagyérdekü czikket:

Minél nagyobb körben fog meghonosodni az a hit, — (öntudatosan élek e kifejezéssel) — hogy a tudomány a gyakorlati életben is hatalom, annál nagyobb jelentőséget fognak tulajdonitani a középiskolának, azaz azon iskolának, mely a tudományos pályákra előkészit.

Örvendetes jelenségnek tekintem, hogy e kérdés, mely egész Európában napirenden van, nálunk is napirendre került.

Tulajdonképpen évek óta napirenden van — uj impulsust azonban Frary munkája forditásának megjelenésével nyert. E jelenségből már is különböző következtetések vonattak. A középiskolákról alkotott törvény revideáltatni fog, — a görög nyelv tanitása meg fog szüntettetni — a classicus philologok állás és kenyér nélkül fognak maradni. Valóban gyermekes felfogások!

De habár mindez nem fog megtörténni, Frary könyvének már azért, mert szellemes s mindenütt olvastatik, megvan a maga jelentősége s jó hatása is lesz. De a ki állást akar foglalni nálunk e könyvvel szemben: tisztában kell lenni magával az iránt, mi volt a régi classicus világ, mi a classicus müveltségnek értéke, mit kell nekünk magyaroknak ez irányban tenni?

Ha mi mostani culturánkat elemezzük, látnunk kell, hogy Görögország s Róma nélkül a cultura nem léteznék — meglehet valami egészen más civilisatio fejlődött volna ki, — de az, a mi ma vagyunk, az a görög s római nyelv, irodalom, tudomány és müvészet müve. — A renaissance szellemi életéből fejlődtek az uj irodalmak, a tudomány, az uj müvészet. De a legfényesebb oldala a régi világ culturájának a képzőmüvészet, különösen a szobrászat s építészet, az irodalomban pedig a formák tökélye. — A tudomány, a socialis és politikai institutiók, a közgazdaság gyermekkorban voltak; a humanitás pedig, mi az urbanitástól lényegesen különbözik — a régi világban csak ritka példákban fordul elő. — Összehasonlitva tehát a régi culturát az újjal, az új cultura, a dolgok természete szerint, magasabb és intensivebb, mint a régi, valamint a harminez éves férfiu érettebb és fejlődöttebb s a szellemi s kedélyes müveltség magasabb szinvonalán áll, mint a tizenöt éves ifju — hasonló viszonyokat és dispositiókat szemmel tartva.

Mi tehát tanulhatunk a régi culturától, de nem föladatunk, oda visszajutni, hol a görögök s rómaiak álltak; a régieket — kiket méltán lehet dicsöiteni — az ujak rovására dicsöiteni, csakis tudatlanság vagy romlott iskolamesteri phantasia szüleménye.

Ha most kérdezzük, mi a classicus müveltségnek értéke s haszna reánk nézve; a ki latinul tud, bizonyosan tapasztalta önmagán, hogy az minden müvelődési törekvéseit elősegitette — főleg a nyugoti nyelvek tanulása tekintetében — s megengedem, hogy a görög nyelv és irodalomnak is nagy hatása van, habár e tekintetben saját tapasztalásomból nem szólhatok — mert, noha görögül tanultam, ma nem tudok semmit.

De nem elég éveket a classicus tanulmányokkal tölteni, azoknak birtokában is kell lenni — e tekintetben nagyon sajnos tapasztalásaink vannak — s ennélfogva én egészen elfogadom Du Bois-Reymond nézetét, hogy ily tanulmány nélkül is lehet haladni az egyetemi pályán. Korlátolt iskolai fölfogás azt hinni s hirdetni, hogy a classicus nyelvek nélkül, az uj irodalmak segitségével, a müveltség magasabb fokát elérni ne lehessen.

Ezek után az a nagy kérdés: mit kell nekünk tennünk?

Nem uj dolog, ha ismét állitom, mit már számtalanszor mondottam, hogy nálunk legalább egy kérdés el van döntve, mely másutt még függőben van, tudniillik hogy a reáliskolákat végzett s ott érettségi vizsgálatot tett ifjak, az egyetemek minden facultására átmehetnek, ha utólagosan a latin nyelvből a vizsgálatot leteszik. A kiknek tehát a classicus tanulmányokhoz nincs hajlamuk, azok menjenek a reáliskolákba: de hogy módjuk legyen más pályára is átmenni, abban is könnyiteni ohajtok rajtuk, mert a reáliskolákban rendes tanszéket fogok állitani a latin nyelvre, természetesen nem mint kötelest tantárgyra.

Továbbá mig én miniszter vagyok, folyvást minél több specialis szakiskola állitására törekszem, melyek mintegy villámháritókul szolgálhatnak a gymnasiumok irányában, hogy az iskolázott proletariatus ne növekedjék: a gymnasiumokban azok maradjanak, kiknek talentumok s kedvük van a magasabb müveltséghez, s kiknek szükségük van a classicus müveltségre. Intem tehát az igazgatókat, hogy az alsó osztályokban a kellő szigorral járjanak el, hogy a szegény gyermekek, kiknek tehetségük és szorgalmuk nincsen, korán más pályákra ismenjenek át — elég drastice ismételve, hogy bármi szegény apa gyermeke, legyen az utczai koldus, lehessen miniszterelnök, országbiró, cardinalis, tábornagy, ha esze és tehetsége van — de szegény szülők tehetségtelen gyermekeit ne küldjék a latin iskolákba.

De végre, ha sikert várunk a classicus neveléstől, nemcsak nem kell megterhelni a gymnasiumokat rossz anyaggal, s e tekintetben semmiféle racenak vagy felekezetnek nincs privilegiuma, de főleg jó tanárokról kell gondoskodni, illetőleg ilyeneket nevelni.

E tekintetben bármely haragnak teszem ki magamat, egész őszintességgel kell szólanom. — Időm volt tapasztalásokat gyüjteni; ismerek sok tanárt — azok közt sok igen müvelt, minden tekintetben comme il faut embereket — kik megfelelnek a fogalomnak, hogy a gymnasiumokban a humaniorákat tanitják, de van sok olyan is, ki e tekintetben igazi satyra a humaniorákra.

A tanárok neveléséről kell gondoskodni a franczia école normale superieure példájára, internatussal összekötött tanárképző-intézet felállitása által. Ha az állam ez utra tér, valamint a tanitó-szerzetek, ugy a felekezeti iskolák fenntartói, a dolgok hatalma következtében kénytelenek lesznek azállam példáját követni, lesznek tanitani tudó tanáraink.

Valamint a világ minden vonatkozásaiban, ugy különösen a tanitásban minden ez emberektől függ.

Ember, azaz intelligens, képzett ember, s a szükséges anyagi erő vagyis pénz. — s a siker megjön minden téren.

Trefort Ágoston.

A gyoroki csángók feleskete.

(Saját külön tudósitónktól.)

Gyorok, julius 4.

Ünnepélyes napja volt ma Gyoroknak. Közel száz csángó telepitvényes esküdött hűséget a magyar királynak és a magyar alkotmánynak. A magyar haza polgáraivá, a magyar nép testvéreivé esküdtek.

Gyorok mezőváros nagyban hozzájárult a nap ünnepélyes jelentőségének emeléséhez és ebbeli külső ténykedései által is kimutatta, hogy őszinte szeretettel és örömmel fogadja az immár teljesen magyar polgárokat községi kötelékebe, egyenjogu polgártársai közé, amiért viszont méltán elvárhatja, hogy az uj polgárok szorgalmas, munkás tagjai legyenek a községnek.

Az ünnepélyességek lefolyásáról adjuk a következő részletes tudósitást:

A vasuti indóháznál a megérkezett Ormós Péter alispánt, Wittich Sándor segédszolgabirót és Kohányi Mór kinestári ügyészt Hajobács János községi biró és Kotzó Károly jegyző fogadták, kikkel azok a községházához hajttattak, mint ahol az ünnepélyes actus első része lefolyandó volt.

A község középületei, a templom, a községháza, továbbá a Nádasdy-féle kastély, a vendéglő és több magánház csinosan fel volt lobogózva. Az utczákon és tereken mindenütt nagy néptömeg hullámzott. Nyolcz óra előtt Kelemen György, Gál János, Eisele Jakab, Szabó József és Dékány György, mint a község küldöttei kimentek a csángótelepre, hogy a feleskődni kivánó telepitvényeseket összegyüjtsék. Utánok ment az ezen alkalomra kihozott czigány-zenekar is.

Kevéssel nyolcz óra után megindult a menet, melyet két fiatalabb csángó nyitott meg nemzeti szinü zászlóval kezében. Az őket követő zenekar után a község kiküldöttei jöttek, majd a csángók vezetői névszerint: Kovács József Tusa József, Fazekas György és Lovász Ferencz. Ezután következett a telepitvényesek hosszu sora. Midőn a menet a templom előtti térre ért, taraczkdurrogásokkal fogadták.

Azután szép rendben bevonultak a községi tanácsterembe, a hol ekkor hivatalos functionariusok Ormós alispán, Wittich segédszolgabiró, Kohányi kinestári ügyész, Hajabács biró és Kotzó jegyző már együtt voltak.

Mindenekelőtt az alispán felhivására Wittich segédszolgabiró felolvasta a telepitvényesek neveit, kivéve a védkötelezetteket, kik ez alkalommal még nem bocsáttattak esküre.

Miután a jelentkezés és a jelenlevők bejegyzése megtörtént, Ormós Péter alispán a következő szép beszédet intézte a feleskedő csángókhoz s a jelenlevő közönséghez:

Uraim! A Gyorokon települt bukovinai székelyeket és önöket, tisztelt uraim, egy eseményszerü ténykedésre nyilt alkalmam itten egybegyüjteni.

Az anyaországból kivándorolt s évek hosszu során át Bukovinában lakott székely testvéreink visszatelepitése iránt három évvel ezelőtt megindult mozgalom alkalmából Gyorok község közönsége és a kinestári uradalom szintén azok közé sorakoztak, kik visszatérő testvéreink egy részét községük kötelékébe befogadni, részükre méltányos feltételek mellett házhelyeket és szántóföldet biztositni készek voltak s e mellett házaik felépitésében és az átalakulás nehézségeivel járt küzdelmekben erkölcsileg és anyagilag támogatták.

A telepitési kérdés első stádiumát, s annak fejleményeit bővebben vázolnom itt, hol azt mindnyájan tudjuk, fölösleges; s ennélfogva csupán annak constatálására szoritkozom, hogy a telepités ma már befejezett tény, s betetőzést nyert azzal, hogy a község uj lakostársai részére belügyminiszter ur ő nagyméltóságának f. é. 30466/IV. b) sz. leiratával a magyar állampolgári jog megadatott, s ennél fogva azok a törvényes állampolgári eskü letétele után visszahonositott állampolgárokká nyilvánitandók.

Az állampolgári eskü kivétele az 1879. évi L. t. cz. 13. §-a szerint az én hatáskörömbe tartozván, evégből a visszhonositott egyének nagyobb száma iránti tekintetből indittatva éreztem magam a helyszinére kijönni.

Ezután felolvasván az esküminta szövegét, következőleg folytatá beszédét:

Az eskü letételére önöket barátim senki sem kényszeriti. Önöktől függ, akarnak-e a nemes magyar nemzet hü fiaivá lenni, annak a nemzetnek fiaivá, mely önöket bejövetele első perczétől kezdve lelkesedő örömmel fogadá. En azt hiszem, hogy mindenki, aki e szép haza levegőjét szivja, a kinek ereiben magyar vér buzog, csak szerencséjének fogja tartani, ha minél szorosabb kötelékekkel fűzheti magát a büszke, dicső nemzethez.

És most feleljenek saját hajlamaik, szabad akaratelhatározásuk alapján azon kérdésemre, hajlandók-e a magyar állampolgári esküt letenni?

Csángók: Akarjuk!

Ormós alispán: Midőn ebbeli kijelentésüket örömmel fogadom, még csak egyre kivánom önöket figyelmeztetni és ez az, hogy állampolgári erényeik legfőbbike legyen a munkaszeretet és szorgalom. Kitartó munka nelkül önök épp oly kevéssé fognak megélhetni, mint bárki más. Önök eddig csak kedvezményekben részesültek, ezután jogokat fognak nyerni. Csakhogy annak, a ki jogait élvezni akarja, kötelességeit is teljesitenie kell. Legyenek tehát szorgalmas, buzgó munkásai e községnek itt a Hegyalján, a hol a munkának oly nagy tere, s a szorgalomnak oly szép eredménye lehet. (Eljenzés.)

Ezután Jankai József lépett az asztalhoz s lelkesült hangon szavalta el „Csángók, esküdjetek!“ czimü költeményét, melyet lapunk tegnapi számában már közöltünk.

A szavalat után a kinyomatott emlékpéldányokat szétosztották a csángók között.

Ezután az összes jelenvoltak harangzugás és taraczkdurrogások között átmentek a templomba, hol az ünnepies misét hallgatták végig.

A mise végeztével az énekkar a szózatot kezdte énekelni. Igazán megható jelenet volt ez, midőn az összes jelenlevők s a csángók is mind kisérni kezdték a kart s lelkes hangon énekelték együtt a „Hazádnak rendületlenül“-t.

Ezután visszatértek a községháza tanácstermébe, hol ekkor már nagyobbszámu közönség volt jelen.

Jankai József még egyszer elszavalta alkalmi költeményét, mely a közönségre rendkivüli hatást tett.

Ezután még egyszer felolvasták a jelentkezett csángók neveit, mire Wittich segédszolgabiró felolvasta az esküminta szövegét s a csángók szivükre tett kezekkel mondták el az esküt, mely őket a magyar állam rendes polgáraivá avatta.

Az eskü letétele után Ormós alispán a következőket mondá:

„Most önöket egyenként és összesen visszahonositott magyar állampolgárokká nyilvánitom.

„S midőn ezt tenném: hivatkozva a már letett esküre, remélem és kivánom, hogy apostoli királyunkhoz és a magyar korona országainak alkotmányához hü polgárok legyenek s Gyorok község közönségének és a kir. kinestári uradalomnak a letelepités körül tanusitott áldozatkészségét és támogatását folyton emlékezetben tartva, állampolgári kötelességük teljesitése körül e község törzslakosaival minden tekintetben egyenlőkké s becsületes munkássággal a haza hasznos tagjaivá legyenek. Ugy legyen!“

E beszédet követő harsogó éljenzés lecsillapulta után a jegyzőkönyv aláirása következett. Az irástudók maguk irták alá neveiket, a többiekéit pedig a segédszolgabiró látta el keresztvonással. Összesen 89-en tették le az esküt.

A jegyzőkönyv aláirása után Kohányi Mór kinestári ügyész adta tudtára az egybegyülteknek, hogy a nmélt. pénzügyminiszter Végh Aurél kir. tan. jószágigazgató előterjesztésére 100 frtot utalványozott az uj honpolgárok megvendégelésére. Ez összeget e czélból Hajabács János birónak adja át, hogy azt a jelzett czélra forditsa.

Ezzel véget ért a szép ünnepély, melynek hazafias jellegét különösen Ormós Péter kir. tanácsos alispán emelte érvényre. Ugy honfiui érzelemtől áthatott beszédei, mint a csángók egyes kérelmeire adott feleletei a lehető legjobb hatást idézték elő.

Délben egy órakor a vendéglő kerthelyiségében bankett volt, melyen körülbelül hatvanan vettek részt. Ott láttuk Gyorok közönségének értelmiségét teljes számban, azonkivül Ormós Péter alispánt, Kohányi Mór kinestári ügyészt, Wittich Sándor segédszolgabirót, Millig József polgáriiskolai igazgatót, Vargha ménesi vinczellérképezdei igazgatót, Pálya Mátyás plébánost, Buczurka és Kotzó jegyzőket, Huba Lajost stb.

Az első felköszöntőt Pálya Mátyás gyoroki plébános mondotta. „Nemzeti menyegző lakomáját üljük, ugymond. 126 család olvadt a mai napon nemzetünk kötelékébe. Az eskető papra, Ormós Péterre emeli poharát, ki nemcsak ez ügyben tanusitott buzgalma, de egyéb érdemei folytán is teljesen megérdemli, hogy mindnyájan az ég áldását kérjük reája.“ (Hosszas éljenzés.)

E felköszöntőre Ormós Péter válaszolt egy hosszabb magyas beszédben egyrészt Gyorok város értelmiségére, másrészt pedig a magyar kormányra emelvén poharát, mint a mely tényezők voltak azok, a melyek a gyoroki csángók számára a megélhetést biztositották.

Wittich segédszolgabiró egy szellemes toasztban a telepitő bizottságot éltette, mig Huba Lajos Végh Aurél kinestári jószágigazgató egészségére ürité poharát.

Jankai a magyar haza felvirulására, Buczurka Wittich szolgabirára, Wittich Kohányi ügyészre, Kohányi Jankaira és Huba Lajosra s végül Ormós alispán Gyorok hölgyeire emelte poharát.

A banketten mindvégig kedélyes hangulat uralkodott.

A csángók ezalatt településükön vigadtak a pénzügyminiszter által utalványozott összegért vásárolt ételek, pálinka és bor mellett. Saját körükben többször is éltették a magyar hazát, Ormós alispánt, Végh Aurélt stb.

Az elutazás előtt Ormós alispán Wittich segédszolgabiró és Kohányi kinestári ügyész kiséretében meglátogatta a csángótelepet, hol is részletesen informáltatta magát az előfordult bajokra vonatkozólag, melyekre nézve a közeli orvoslást helyezte kilátásba. Névszerint a tüzbiztonság, illetve az esetleg előfordulható tüzveszély könnyebb védekezése érdekében a csángótelepen egy keresztut lesz szervezve, másrészt pedig a megáradt hegyi patakok vizének levezetésére egy szakértő közeg küldetik ki.

A csángó telep megszemlélése után Ormós Péter alispán szivélyes bucsu után a vasuthoz hajtatott s az esti vonattal Aradra utazott.

A künnmaradtak még részt vettek az esteli táncmulatságban, melyen Gyorok és vidékének szépei teljes számban megjelentek s mely a hangulat után itélve csak a reggeli órákban fog véget érni.

Külföld.

Az angol választásokról az eddig beérkezett jelentések után, csaknem teljesen tájékoztatva lehetünk már az eredményt illetőleg. Bár a választókerületek, melyek eddig választottak, nagyobbrészt a mult országgyülésre is conservativ jelölteket küldtek, a különvált szabadelvűpártiak, t. i. azok, kik nem mennek Gladstonenal az ir-kérdésben, 14 helyet szereztek eddig s azt valamennyit a régi szabadelvűek rovására. A táviró ugyan ugy állitja elé a dolgot, mintha a kormánypárt öt elvesztett helylyel szemben négyet nyert volna, de elköveti azt a pia fraust, hogy a 14 különvált whiget a kormány javára számitja. A jelentések mindinkább megerősitenek ama hitünkben, hogy Gladstone nem lesz győztes a küzdelemben s áldozatul esik ama rideg és szivtelen politikának, mely Irlandot továbbra is Anglia kényére-kegyére bizott gyarmatul tekinti. Sötét színben áll a hatalomra kerülő conservativek jövője s ha nem tudják jószerivel megoldani az ir-kérdést, Gladstone a meggyőződés és szabadelvüség martyrjának egész nymbusával lép le a politikai küzdelmek teréről.

A választásokra vonatkozólag a julius 3-iki londoni táviratok a következők: A képviselő-választások az ország általános izgatottsága között folynak. Bright birminghami beszéde rendkivüli hatással volt Gladstone és politikája ellenében. Bright, Ir-

landnak 50 éve legmelegebb barátja. Gladstone billjét megdöbbentőnek,igazságtalannak, lehetetlennek jelenti ki. Azon reményét fejezte ki, hogy Anglia népe sohasem fogja magát olyan ir parlamenti pártnak alávetni, melynek hívei Anglia legindulatosabb ellenségeinek aranyából tömték meg zsebüket. A hadügyminiszter nemrég bevallotta, hogy Gladstone nemcsak az irlandi parnellistákkal tanácskozott törvényjavaslata ügyében, de az amerikai ir vezérekkel is. A tegnapi birminghami és colchesteri választások nagy vereséget okoztak Gladstonenak. Ma reggelig megválasztatott: 102 conservativ-párti, 36 kormánypárti, 14 különvált szabadelvűpárti és 8 Parnell-párti képviselő. A conservativ-párt 5, a kormánypárt négy helyet hóditott. A megválasztott conservativek közt vannak: Bourke, Gorst, Balfour, W. F. Smith, Churchill, Bentink, Northcote és Hicks-Beach: — a megválasztott kormánypártiak közt: Duncan, Bright Roscoe, Gladstone, Herbert és Playfair: — a különvált szabadelvűek közt: Caine és Wodehouse, Churchill lord, kinek az orvosok teljes nyugalmat ajánlottak, Christianiába utazott.

Orosz harcz a „Battenbergi" ellen. Az orosz sajtó nagyon fel van ingerelve az által, hogy a bolgár sobranje válaszfeliratában Oroszországra is történik hivatkozás s nem tudván mire magyarázni a dolgot, ebben is a „Battenbergi" intrigáját látják. A „Swjet", mely nagy németfaló lap, ugy vélekedik, hogy az orosz külügyminiszterium csak azért szitja a bolgár gyűlöletet Oroszországban, hogy a német politika utját egyengesse (?) Bulgáriában.

A köztársaság apró bajai. A francia kormánynak ez idők szerint meglehetős bajai vannak a nagykövetei állásokkal. Montebello gróf, kit a bécsi nagykövetei állomással megkináltak, kijelenté, hogy ez állomást el nem fogadhatja, az azzal járó illetékek csekélysége miatt; megmarad továbbra is Brüsselben. — Jelenleg négy nagykövetei állomás van üresedésben, ami a kormánynak meglehetős zavart okoz. Montebello helyett Horace de Choiseulre gondoltak, akit azonban alig fogadnának Bécsben szivesen. Courcel, berlini nagykövet helyét Lefévre de Behainenel akarják betölteni, aki jelenleg Rómában működik. Konstantinápolyba, miután Noailles marquis határozottan visszavonul, Cambont, a jelenlegi tunisi residenst fogják kinevezni.

A párisi lapok megerősitik azt a hirt, hogy Saussier tábornok Boulanger hadügyminiszternek irásban azt válaszolta, hogy megmarad Páris kormányzójának, de Roussel tábornokot nem akarja elfogadni táborkari főnökének. Courcy tábornok, ki a hadügyminisztertől irásbeli intést kapott, mert a hadügyminiszter felhatalmazása nélkül az „Événement"-ben levelet tett közzé; e levélben azon vád ellenében állást foglal, hogy katonái Hueben fosztogattak volna.

Legujabb posta.

— **A porta Bulgáriának.** A porta julius elsején táviratilag komoly fölszólalást intézett Sophiába a trónbeszéd és a nemzetgyűlés válaszfoliratának bizonyos pontjai miatt, melyek ellentétben állanak a török-bolgár egyezménnyel.

— **Az érdekessé vált Montenegro.** Az orosz sajtó nyilatkozataiból minden látszólagos biztosság daczára kiviláglik a félelem, hogy Montenegro fejedelme talán nem hagyja „oly teljesen érintetlenül" el Bécset, a hogy oda ment, ha a sugalmazott lapok azt állitják is, hogy a fejedelem nem hallgatott semmiféle befolyásolásra, nem fogja követni a szerb király példáját és Oroszország tántorithatatlan szövetségtársa fog maradni.

— **A diplomatia Luitpold regens-herczegnél.** Münchenből sürgönyzik julius 4-ikéről: Luitpold regens-herczeg ma délben saját polotájában magánkihallgatáson fogadta az itteni összes idegen követeket a titkárokkal és attachékkal együtt, hogy a regenséget átvétele alkalmából üdvözletöket fogadja, melyet a diplomatiai testület legidősebb tagja, Pietro nuncius tolmácsolt. A herczeg köszönetét fejezte ki a diplomatiai testületnek. — Most már a regens-herczeg az egyes követeket külön-külön ünnepies kihallgatáson fogja fogadni, mely alkalommal a követek át fogják nyujtani uj megbizó leveleiket.

NAPTÁR.

Julius 5. Hétfő. Róm. cath. Domiczián. Vilmos. — Prot. Sarolta. — Görög-orosz (junius 23.) Agrippina. Nap kél 4 ó. 8 p. Nyug. 8 ó. — p.

Julius 10. Arad megye közigazgatási bizottságának rendes havi ülése d. e. 10 órakor.

Julius 12. Arad megye törvényhatósági bizottságának rendes közgyülése d. e. 9 órakor.

Julius 14. Arad város törvényhatósági bizottságának rendes havi közgyülése d. u. 4 órakor.

Julius 25. Az aradi iparos ifjak önképző- és segélyző egyletének tánczvigalma a városliget nagytermében.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Az aradi vértanuk szobra.** A szoborbizottság — mint a „Pesti Hirlap" irja — szombaton délelőtt kereste fel Zala György műtermét, hogy az emlékmű „ébredés" czimü allegoriens csoportozatát, melyet a művész már teljesen befejezett, megtekintse, s a fejett birálatot mondjon. Pulszky Ferencz, Falü Miksa, Salacz Gyula aradi polgármester és Perlaky Kálmán bizottsági tagok osztatlan megelégedésüknek adtak kifejezést a sikerült mű felett. Ez alkalommal szóba jött a Huszár Adolf által már elkészitett „Pannonia" is, mely az emlékmünek főalakja. A bizottság — mint azt megelégedéssel constatálhatjuk — felkérte a művészt, hogy az alakon tetszéssszerinti módositásokat eszközöljön, miután az jelen stádiumában helyet nem foglalhat az emlékműven. — Zala György a bizottsági tagok ez ajánlatára megigérte, hogy a „Pannoniát" egészu jonnan a saját költségére megfogja mintázni, már a mű egyöntetüségének kedvéért is, s igy fogja azt a bizottság birálata alá bocsátani. A bizottság a lelkes művész tetszésére bizta a „Hungária" sorsát s a legnagyobb megelégedéssel távozott a műteremből. Arad város polgármestere pedig, midőn be fog számolni a városi bizottmánynak az aradi vértanuk szobrának előhaladásáról, egyuttal megmondhatja annak a t. bizottsági tagnak, ki Zala Györgynek, midőn ott járt Aradon átvenni a megbizást, e szavakat mondta: „hanem aztán öcsém, mi szobrot is akarunk ám látni a pénzünkért", — hogy kap Arad városa olyan szobrot, minőnek nincs még párja széles Magyarországon.

— **Az aradi tornaegyesület** tegnap tartott választmányi ülésének lefolyásáról adjuk a következőket: Robitsek Ágost elnök megnyitván az ülést, mindenekelőtt a mult választmányi ülés jegyzőkönyvei hitelesitettek. Ezután Nagy Sándor egyleti titkár jelentette be egy tagnak az egyletből való kilépését, kettőnek pedig a működő tagok közül a pártoló tagok közé való átlépését. Jelentést tett ezután titkár a bodrogi és radnai kirándulások eredményéről. Ezen jelentések tudomásul vétele után elhatározta az egylet, hogy elfogadva Avarffy Géza ur szives meghivását, jövő vasárnap kirándulást rendeznek Kovaszineczra. A kirándulás Gyorokig vasuton történik, onnan gyalog Kovaszineczra. Fleischakker Gyula inditványára elhatároztatott, hogy Zsifkovits Kornél bodrogi apáthoz, a kiránduló tornászok szives fogadtatásáért köszönő átirat intéztessék. Több kisebb ügy elintézése után az ülés 12 óra tájban véget ért.

— **Huszárok táborozása.** A debreczeni 15-ik huszárezred őszi hadgyakorlatai a jövő hó közepe táján Aradmegyében tartatnak meg. A huszárok ez alkalommal Nagy-Zerénd határában fognak táborozni. Ennek folytán a katonai parancsnokság felszólitotta a megye alispánját, hogy nyilatkozzék, vajjon hajlandó lesz-e a község a szükséges élelmi szereket s fát szolgáltatni.

— **Iparos működedvelők.** Az aradi iparos ifjak egyletének működedvelő-szakosztálya, hosszas pihenés után, ma ismét előadást rendezett az egylet helyiségében. Szinre került a „Nők az alkotmányban", Tóth Kálmán ismert régi vigjátéka. A szereplők, a lámpaláz után, meglepő ügyességgel állottak helyt, s a közönség sürü tapsokkal adott kifejezést tetszésének. Az előadást Nahlik Antal ur rendezte, ki mellett még Neidenbach Emilia, Weiszberger Malvin, Neidenbach Cecilia és Nagy Luiza kisasszonyok, továbbá Porczán Lajos, Pozmor Károly, Cseh István, Weiszberger Lipót, Podhorszky Béla, Jäger József és Gluttig Lajos urak tüntek ki. A közönség a termet egészen megtöltötte és kitünő hangulatban távozott a kedélyes estélyről.

— **Eljegyzés.** Kozáky Gyula fővárosi mérnök és penczi földbirtokos eljegyezte Glodeák Teréz kisasszonyt Pankotáról.

— **Zárvizsgák a vidéken.** Galsai levelezőnktől a galsai és világosi községi elemi iskolák zárvizsgálatairól a következő tudositást kaptuk: A galsai róm. cath. elemi iskolában az évi zárvizsgálat junius 26-án tartatott meg igen szép eredménynyel. A vizsgák befejezte után szokásos „Te Deum" pedig 27-én ment végbe a galsai róm. cath. templomban. — A világosi községi elemi iskolákban az évzáró vizsgálatok a következő sorrendben tartattak meg: Julius 1-én délelőtt az 1-ső b., és a II-ik III-ik osztályban; julius 2-án délelőtt a IV-ik, V-ik és VI-ik osztályban. A vizsgálaton jelen voltak Bohus László iskolaszéki elnök, Horovitz Lipót, Braun, Kvitovszky és Beke iskolaszéki tagok, s számos szülő. A növendékek igen szép eredményt mutattak fel, mely valóban becsületére válik az osztályokban működő tanitóknak. Az ünnepélyes „Te Deum" tegnap délelőtt tartatott meg.

— **Dalkör Lugoson.** A lugosi iparosokból alakult dalkör alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium jóváhagyta.

— **Békésmegyei hirek.** Szarvason tiz éves találkozásra gyültek össze f. hó 1-én az ottani gymnasiumban ezelőtt tiz évvel érettségit tett ifjak. A találkozóra 27-en jelentek meg. — Halálozások. Kállay Alajos, Omazta Gyula b.-csabai közjegyző nagybátyját általános részvét mellett temették el f. hó 2-án Csabán. Szt.-Andráson meghalt Tóth Berta kisasszony, özv. Tóth Andrásné leánya, Pethő Károly szarvasi postatiszt jegyese.

Hazánk és a főváros.

— **Török János** budapesti főkapitány hat heti külföldi utjáról pénteken éjjel érkezett vissza. Hosszabb ideig tartózkodott Bécsben, Berlinben, Párisban, Londonban, tanulmányozta a rendőri viszonyokat és különösen a detectiv intézményt. A külföldi rendőrhatóságok a főkapitányt mindenütt szivesen fogadták s igyekeztek feladatát megkönnyiteni. A főkapitány szombaton délelőtt vette át hivatalának vezetését, délben pedig Tisza Kálmán miniszterelnök által hosszabb kihallgatáson fogadtatott.

— **Végzetes lövés.** Mezőberényben történt e megrendítő eset. Brózik Gusztáv közbecsülésben álló ev. tanitónak V-ik gymn. osztályt végzett fia, Lajos és a földjöket munkáló felesnek 9—10 éves fia, f. hó 1-én délután elindultak a belenczéresi földre, hol ez utóbbinak apja és bátyja arattak. Brózik Lajos magával vitt egy vendégök által ott felejtett forgópisztolyt, oly czélból, hogy a feles kutyáját, melynek fej-baja volt — agyon lőjje. Utközben az eb elmaradt tőlök. Ők azonban kiérve a földre, ott leültek s várták az eb megjelenését; eközben nézegették a forgópisztolyt, mely Brózik Lajos kezében volt. — Egyszer csodálatos véletlenből a pisztoly elsült s a felesnek fiát halántékon találta, ki szó nélkül rogyott a földre. E látványtól Brózik ugy megrettent, hogy a pisztolyt földre dobva, egyenesen a Körösnek tartott oly szándékkal, hogy beleöli magát; de kitünő uszó lévén — mint a szemtanu mondja — ez nem sikerült neki. A kis fiut apja rögtön hazaszállitotta, de sebe oly veszélyes, hogy életéhez semmi remény. Brózik L. pedig ugy eltünt, hogy minden kutatás eredménytelen volt. Már azt hitték, hogy vagy a Körösbe fult, vagy világgá ment, midőn péntek délben Gyuláról érkezett haza a kétségbeesett fiu, hová a végzetes baleset után menekült.

A nagy világ.

— **Öl-e a félelem?** Ezt a kerdést veti föl a „Lancet" nevü orvosi hetilap azon ötletből, hogy egy fiatal nő, öngyilkossági szándékkal, nagyobb mennyiségü rovarport evett meg s reggel halva találták ágyában. A boncolás után megejtett vegyi vizsgálat pedig kideritette, hogy a kérdéses porban semmi olyan alkatrész nem volt, mely ártalmas vagy mérges hatással lehetett volna az emberre s igy az orvosok constatálták, hogy a halál pusztán félelem folytán következett be. A „Lancet" igazat adva a véleménynek, több analog esetet sorol fel. A legérdekesebb köztök a következő: A mult században egy halálra itéltet szolgáltattak ki az orvosoknak, kiserletek tételére. Az elitélt szemeit bekötötték s aztán megmondták neki, hogy nyakán megmetszik az eret, lassu elvérzés által fog meghalni. Ekkor bőrét egy gombostüvel gyengén megszurták s egy üvegből langyos vizet töltöttek nyakán végig s a viz locsogva folyt egy kis medenczébe. Hat perez mulva az elitélt, meg lévén győződve, hogy legalább hét-nyolcz angol pint vért veszthetett, félelmében meghalt.

— **Risztics junior kalandjai.** Varsóból irják a következőket: Risztics szerb exminiszter fia az orosz-lengyelek között bizonyos hirnévre tett szert. A fiatal ember tudvalevőleg orosz lovashadnagy és ezredével jelenleg Kalisban tartózkodik. A napokban egy odavaló vendéglőben több lengyellel jött össze s ezekkel politizálni kezdett. A hadnagy ur oly sértő hangon csinálta az oroszoknak a propagandát, hogy egy pár lengyel habozás nélkül kidobta őt a vendéglőből. Risztiesnek néhány nappal ezelőtt kardpárbaja is volt egy kalisi lengyel nemessel, Kobierzyczkivel. A párbaj oka olyan tulajdonságu volt, hogy éjfél után 3 órakor kellett megverekedniök. A lengyelnek hamarjában nem volt kit segédül kapni, s igy ellenfele két tiszttársára szorult. Kobierzyczky, a ki kitünően viv, mindjárt az első összecsapás alkalmával kiütötte Risztics kezéből a kardot. A második összeütközésnél a hadnagy ur egy olyan „müfogással" élt, a mit a segédek egyhangulag méltónak találtak a megrovásra, és a minek még az is lett a következménye, hogy a hivatalos lap másnapi száma Risztics lemondását hozta. A dolog azonban ezzel még nem ért véget. Csakhamar uj rendelet érkezett, a mely a lemondó hadnagyot visszahelyezte a hadsereghe és egyuttal elrendelte Kobierzyczki letartóztatását. A rendeletet nyomban végrehajtották s Kobierzyczki ma már Sziberiában van. — Ez aztán a classicus muszka logica!

— **Meglakolt denuncziáns.** Pfister bécsi községtanácsos legutóbb hirhedtté vált azáltal, hogy egy polgártársát, felségsértés miatt, denuncziálta. O ugyan tagadta a feladást, de a rendőri jegyzőkönyvekből rásütötték a „spiczli"-séget. A bécsi községtanács, pénteki ülésén e miatt félremagyarázhatatlan módon tüntetett ellene. Midőn Pfister a tanácsterembe lépett, majdnem valamennyi tanácstag elhagyta a termet. Tiz perecznyi szünet után ujra megnyiták az ülést, de Pfister a helyén maradt s a többiek nem mentek be a terembe. Végre az ülést, mely el sem kezdődött, be kellett zárni. Az ügy ezzel azonban még koránt sincs befejezve. A községtanács többsége mindaddig strike-olni akar, mig Pfister le nem köszön, vagy becsületbiróságot nem hiv össze. Ha Pfister konokul megmarad helyén, a tanács többsége köszön le, hogy a községtanácsot feloszlásra birja. Azt, hogy Pfister választóinak gyülése elé viszi a dolgot, nem tekintik kellő rehabilitáczionak. Pfister különben távol akart maradni az emlitett gyülésről, de párthivei értesülvén a készülő demonstrácziókról, követelték megjelenését.

Az irók és művészek a Balatonon.

— julius 1.

Délelőtt 11 órakor indult el a 80 főből álló diszes társaság a budai déli vaspálya vegyes vonatán, mely egész Siófokig vitte a kirándulókat, s ott a Kisfaludy-gőzös várakozott reájuk. Mindjárt a hajóraszállás után volt alkalmuk a kirándulóknak láthatni a háborgó Balatont. A szél magasra verte a hullámokat, melyek olykor a fedélzetre is felcsaptak s erős himbálásba hozták a Kisfaludyt, minek következtében néhányan megkapták a tengeri betegséget. Füreden százakra menő közönség várta az érkezőket, s a hajó kikötése után Ecsy László fürdőigazgató üdvözölte a társaságot, éltetvén az irói és művészi kör elnökét Urváry Lajost, Dolinay Gyula titkárt, a Balaton-egylet kirándulási szakosztálya élén dr. Fenyvessy Ferencz orsz. képviselőt és Sziklai Jánost.

Az irói és művészi kör nevében Urváry Lajos válaszolt, köszönetet mondva a szivélyes fogadtatásért. Este fél 8 órakor felolvasó és művészi estély volt a gyógyteremben, mely ez alkalomból zsufolásig megtelt.

A hangverseny fényesen sikerült és részt vettek abban Helvey Laura asszony, a nemzeti szinház kitünő művésznője, a ki dr. Sziklai János Szigligeti „Rege" cz. alkalmi költeményét olvasta fel.

A művésznő ezután Vörösmarty Mihály két kisebb költeményét szavalta és a nagyszámu közönség szünni nem akaró éljenzéssel jutalmazta művészi előadását. Abrányiné Wein Margit asszony, a m. kir opera tagja, Auber „Fekete domino-"jából énekelt egy részletet, majd Meyerbeer „Észak csillaga" czimü operájából Kordin Mariska kisasszonynyal együtt adott elő egy kettőst, kinyerve a hallgatóság osztatlan tetszését. Közreműködtek még Sziklai Mariska, Kordin Róza, Sárváry Mariska kisasszonyok és Bényeyné-Harmath Emma urnő.

A férfi szereplők közül Hajós Zsigmond és Szendrői Szabó Lajos operaházi tagok és Blau Gyula zenetanár arattak tetszést előadásaikkal. — Borostyáni Nándor „Milyenek a nők?" czimü karczolatát olvasta fel, humoros részleteivel meg-megnevettetve a hallgatóságot. Abrányi Emil „Balaton" czimü szép költeményét szavalta el, és a közönség éljenzéssel fogadta azt. A sikerült költeményből közöljük a következő versszakokat:

Csodás tenger vagy . . . vannak gyöngyeid,
Nincs fényesebbje a nagy óczeánnak;
Bájos regék merész buvárja itt
Örökké tartó gyöngyöket halászhat.
S ha már szivekben nincs visszhang sehol,
Kisérni szivből áradt éneket;
Lám, mint egy részvétteljes óriás,
Tihany bökeble még velünk eped.

Oh béke partja . . . . vonzó, enyhe táj,
Hol mindenütt az égbolt kékje látszik;
Galambként röpdös a bukó király,
Zöld habfodorral hóvitorla játszik;
Az élet itt elveszti önsulyát,
S meggyógyul az, ki gyógyulást keres;
Kék mennybolt, zöld berez, égő rózsapir,
Mind azzal biztat: higyj, remélj, szeress!

Hullámzó keblü tündér Balaton;
Tükröd honunk szépségét adja vissza.
Magyar-voltunkra büszkébbek leszünk,
Mikor leszállunk renge sikjaidra.
Aldott a föld . . . óh! áldott a határ,
Mely legfőbb diszül téged foghat át!
Istent imádni tenger megtanit,
Te megtanitsz: imádni a hazát!

Ezután Gyenes László, a nemzeti szinház tagja, Vida József „Vitéz Jónás" czimü humoros költeményét szavalta, majd Sipos Antal zenetanár ez alkalomra szerzett „Balatoni ábránd"-ját adta elő zongorán, s játékát élénken megéljenezték. A sikerült hangversenyt ismerkedési estély követte, a melyen egymást érték a felköszöntők. Éltették Helvey Laurát, Abrányinét, Kordin Mariskát, Urváry Mariskát, Urváry Lajost, Fenyvessy Ferenczet és a többieket.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Az ó-kori népeknek a fürdést a törvény parancsolta, napjainkban: a müveltséggel karöltve járó tisztaság iránti érzékünk és egészségünk követelik.

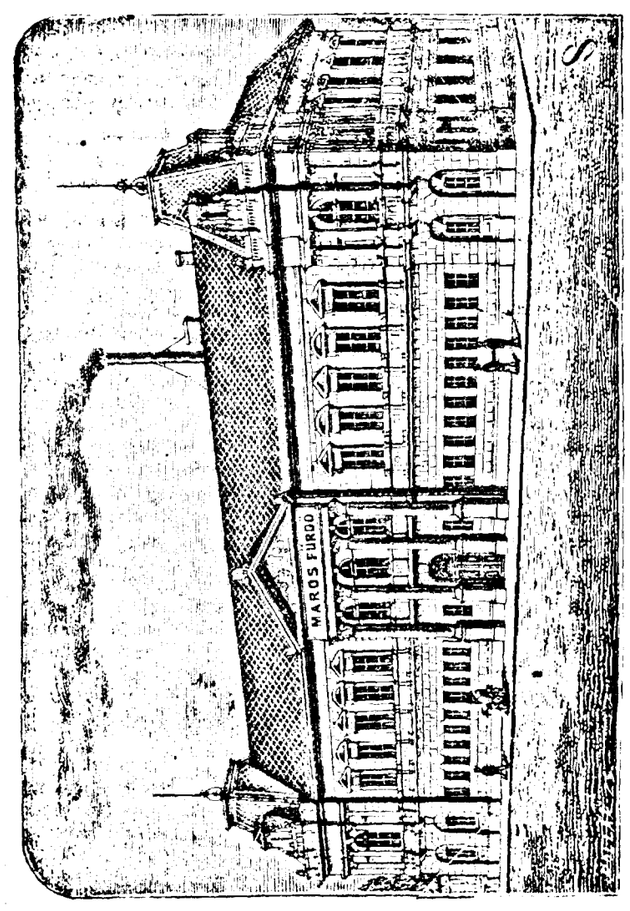

Fürdés után jól érezzük magunkat. — A jólérzés egészség jele s biztositéka.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemetesebb neme mely testünket felüditi, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesitésére képessebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen elősegiti s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a hetenkénti legalább egyszeri „fürdés."

A fürdés, kivalóbb a goztürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felhöre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s igy lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható nedvektől megszabadittassék; ezáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy azon önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg ele get tehessünk,

SIMAY ISTVÁN

A MAROS GŐZFÜRDŐ

tulajdonosa

a fürdési dijakat oly méltányosan állapitotta meg, hogy azt mindenki használhatja

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. bérlet	6 frt — kr.
Egy deák- és katona-jegy	40 kr.
Egy gyermek-jegy	30 kr.

MELEG FÜRDŐ.
(uszoda és zuhany használattal.)

Egy szemely-jegy	50 kr.
10 db. bérlet-jegy	4 frt 50 kr.

USZODA.

Egy szemely-jegy	30 kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt 50 kr.
Egy deák- és katona-jegy	25 kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	20 kr.
10 db. bérlet-jegy	1 frt 50 kr.

Az uszoda télen is használható, miután a helyiség fűtve, a viz pedig 20—22 fokra melegitve van.

Úszás tanitás . . frt — kr.

VIZGYÓGY-FÜRDŐ.
(a test edzésére,)
dörzsölés, masztrozás, uszoda, zuhanyok és a tornaeszközök használatával együtt.

Egy szemely-jegy	50 kr.
30 dro. bérlet-jegy	13 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐK.

Egy szemely-jegy ruha nélkül	1 frt
10 db. bérlet-jegy	9 frt

VAS- és MÓOR-FÜRDŐ.
Egy kettős s egy egy, kettős márvány-kádban, ruha és só nélkül:

Egy szemelyjegy ruha nélkül	1 frt
10 db. bérlet-jegy	9 frt 50 kr.

MELEG KÁDFÜRDŐK.
zuhanyanyal.

Egy I. oszt. márvány családi kádfürdő 3—4 szemelyre	80 kr.
10 db bérlet-jegy	7 frt 50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő anya és 2 gyermek részére	60 kr.
10 db. bérlet-jegy	5 frt 50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő 1 vagy 2 szemely részére	40 kr.
10 db bérlet-jegy	3 frt 50 kr.

Nyári hideg KÁDFÜRDŐ
zuhanyanyal.

Egy I-ső oszt. hideg kád-fürdő 3—4 szemelyre	50 kr,
10 db. bérlet-jegy	4 frt 50 kr.
Egy I. oszt. kisebb hideg kádfürdő 1—2 szem. részére	25 kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt — kr.

A kádfürdőkön kivül minden fürdő ruhával értendő.

Külön ruha dijak:
Egy törülköző 3 kr., egy lepedő 7 kr., egy feléltő fürdő ruha 7 kr

Pénztárnyitás
nyaron reggeli 5 órakor; télen reggeli 6 órakor.

A várfürdőben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak.
Szabó Mózes ivóvíz 44—25.52
eladásra is havi bérlet nyittatik. Éléjjegyezni a pénztárnál lehet.
Pipaszrak gőzzel való tisztitása igen jutányos áron elvállaltatnak.

„Egészség =ékesség." — „Tisztaság = boldogság."

Egészséges ember jól érzi magát. — Kellemetlen érzés kezdődő betegség jele.

Nyomatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet" Aradon.